

Daartegenover de **Grote- of Sint Vituskerk** gebouwd tussen 1380 en 1440. Voor de kerk staat het beeld van Comenius. De bus rijdt door de Turfpoortstraat langs **Het Spaanse Huis**, waar in 1572 een groot deel van de bevolking door Spaanse troepen werd vermoord. Tegenwoordig **Weegschaalmuseum**.

Op Bastion Turfpoort is het **Nederlands Vestingmuseum**, hier beleef je de geschiedenis van de vesting. In de Nieuwe Haven, voor het Arsenaal, zijn de jaarlijkse **Naardense Vaardagen**, met historische schepen en nautische ambachten.

Via de Naarder Trekvaart komen we bij de Jachthaven, waar **Woon- en Atelierschip de Zwerver** bezichtigd kan worden.

Wegens ingrijpende werkzaamheden in Muiderberg kunnen de bussen niet door het centrum rijden. De bus stopt voor de **Joodse Begraafplaats**, de oudste begraafplaats van de Hoogduitse-Joden van Amsterdam. Halverwege de 17e eeuw werd de grond aangekocht. De Poolse Joden voegden zich later bij hen. Op deze joodse begraafplaats zijn ongeveer 45.000 mensen begraven.

Hiervandaan is het zo'n honderd meter naar de Brink, met hotel **Het Rechthuis** (1795) vroeger ook eindstation van de Gooise Stoomtram.

Vanaf **Hakkelaarsbrug** volgen we de Zuidpolderweg naar Muiden. Hier reed vroeger de Gooise Tram, daarna is er de Rijksweg naar Bussum gekomen.

Aan de rechterkant de **Naardertrekvaart**, gegraven in 1641. Aan de linkerhand boerderij **Hofrust**. Ook aan de linkerkant **Wegrestaurant de Wegman**, dat 24 uur open was in de jaren 30. Was eigendom van familie Wegman, daarom de naam. De bushalte noemt men nog altijd de Wegman. Nu garagebedrijf AutoMuiden.

Op de afslag, Zuidpolderweg 5, de boerderij Veenkade met daartegenover rechts het **Halifax Monument**. Een sokkel met daarop een blad van een propeller van een Britse Halifax die met vijf vliegeniers in 1943 neerstortte in de weilanden tegenover het monument. In de weilanden liggen, net als bij Muiderberg, verschillende **bunkers**, bijvoorbeeld bij Zuidpolderweg 4. Dit zijn groepsschuilplaatsen en kazematten uit de mobilisatietijd voor de tweede wereldoorlog.

Ook links de boerderij **Maria's Hoeve**. De wijk die er achter is gebouwd, is naar deze boerderij genoemd. Aan de rechterhand boerderij de **Koeienkade**, daarnaast het Noordpoldergemaal.

U ziet nu duidelijk het **Muiderslot** liggen en de **vesting Muiden**. Er wordt gewerkt aan het herstel van de vestingwallen, het terugbrengen van het open polderlandschap in de schootsvelen, het verbeteren van het aanzicht van de vesting Muiden.

Over de Naarderpoortbrug is rechts het **Muizenfort/Fort C** aan het Vestingplein. Het Muizenfort maakt deel uit van de Stelling van Amsterdam. Muizenfort is een caponnière op de ravelijn bij de Naarderpoort, en is gebouwd tussen 1874 en 1877. We rijden terug langs de trekvaart en steken de A2 over richting Naardermeer.

Molen 'De Onrust' (1806) is nog steeds in gebruik om het waterpeil van het Naardermeer te regelen. Molen De Onrust maakt het overtollige water naar de Vecht.

Het **Naardermeer** was ooit bestemd als vuilnisbelt voor Amsterdam. Maar dankzij Jac. P. Thijsse was het het eerste gebied dat de Vereniging Natuurmonumenten na haar oprichting in 1906 aankocht om te beschermen, en was daarmee het eerste Nederlandse natuureservaat. Het is een plassengebied met riet, hooiland en moerasbos. Wandelroutes beginnen bij het **bezoekerscentrum Stadzigt**.

Langs **'de Torenflat'** rijden we terug naar het station Naarden-Bussum.

Drie historische hop-on/hop-off bussen rijden 12 september 2021 van 12.00 uur tot 16.00 uur. De totale route duurt circa 1 uur. Bussen vertrekken om de 20-25 minuten.

Deze busroute wordt georganiseerd door de historische kringen van Bussum, Muiden, Muiderberg en Open Monumentendag Naarden en is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Vriendenloterij en Nederland Monumentenland.

De bussen zijn eigendom van en worden gereden door de Stichting Veteran Autobussen, regio Noord-Holland.

Het programma is onder voorbehoud. Let op de geldende coronamaatregelen, volg de instructies in de bus. Voor meer informatie zie www.openmonumentendagnaarden.nl

Kijk voor meer informatie over activiteiten en monumenten die deelnemen aan Open Monumentendag 2021 op de websites van de verschillende organisaties, of pak een folder bij een van de VVV Bezoekerscentra.

Monumentaal Historisch Muiderberg
www.st-mhm.nl

Historische Kring Stad Muiden
www.hksm.nl

Historische Kring Bussum
www.historischekringbussum.nl

Stichting Open Monumentendag Naarden
www.openmonumentendagnaarden.nl

**Mijn monument is
jouw monument**

**GOOISE MEREN MONUMENTEN
HOP-ON/HOP-OFF BUSROUTE**

Zondag 12 september 2021

Mijn monument is jouw monument. Dat is het thema voor Open Monumentendag 2021. Een goede aanleiding voor Historische Kringen van Bussum, Muiderberg en Muiden en Stichting Open Monumentendag Naarden om samen onze monumenten te delen. Daarvoor hebben we een speciale route georganiseerd, die de vier kernen van Gooise Meren verbindt. Zondag 12 september van 12.00 tot 16.00 uur rijden drie historische bussen een hop-on-hop-off dienst. Maar je kan deze route natuurlijk ook gewoon met de fiets volgen.

In deze folder worden enkele bijzondere gebouwen vermeld langs de route door Bussum, Naarden, Muiderberg en Muiden.

Allereerst het **Station Naarden-Bussum**, halte 1 van de route. De spoorlijn van Amersfoort naar Amsterdam – geopend in 1874 – werd aangelegd langs Bussum en Naarden. In het grensgebied van de gemeenten (buiten de schootsvelden van Naarden) werd een station gebouwd. Het huidige stationsgebouw stamt uit 1928 en is een vroeg voorbeeld van rechthoekige (kubistische) vormen en platte daken in de Nederlandse stationsbouw. Het werd ontworpen door H.G.J. Schelling (die in 1938 ook het Amstelstation heeft ontworpen). De stationshal heeft een kathedraal-achtige sfeer met prachtige lichtinval, ook door glas-in-loodramen met o.a. de Gooise gemeentewapens.

De busroute gaat via de Brinklaan langs het **gemeentehuis van Gooise Meren**. Het werd geopend in 1961 als gemeentehuis voor de gemeente Bussum. Het gebouw is ontworpen door ir. Cornelis Wegener Sleeswijk. Het gebouw is een typisch voorbeeld van naoorlogse bouw met moderne strakke lijnen. Het wordt ten onrechte de 'betonnen bunker' genoemd; de gevels zijn bedekt met natuursteen. De door Wegener Sleeswijk ontworpen parkachtige omgeving rondom het gemeentehuis is nooit gerealiseerd; woningbouw is belangrijker gevonden.

De 2e halte is nabij **Mariënborg**, voormalig klooster van de congregatie van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort, een beeldbepalend gebouw uit 1881. Mariënborg was een pensionaat voor meisjes uit de gegoede stand. De inkomsten werden gebruikt om elders in Bussum onderwijs te verzorgen aan kinderen uit de minder rijke gezinnen, op de naastgelegen 'Fröbelschool' voor kleuters en vanaf 1904 ook aan de Mariaschool. In 2015 verhuisden de laatste nonnen. Er worden plannen ontwikkeld voor woningbouw waarbij het gebouw bewaard blijft.

De derde halte is gelegen nabij **Hotel Jan Tabak**, een eeuwenoude pleisterplaats aan de doorgaande weg van Amsterdam via 't Gooi naar Amersfoort. Jan Tabak (Jan Toeback, Jan Toebaxman) was de bijnaam van Jan Jacobszoon.

Hij exploiteerde aan het eind van de zeventiende eeuw een drankwinkel in Bussum; wellicht verkocht hij ook tabak. Hij vestigde een logement aan de Amersfoortsestraatweg, Sandbergen geheten. In 1813 werd dat logement vernietigd door de Fransen. In 1826 werd een nieuwe uitspanning, Zandhoeve genaamd, gebouwd op de huidige locatie van Jan Tabak. Beide etablissementen werden in de volksmond steevast Jan Tabak genoemd. Het oorspronkelijke pand is in de jaren 80 van de vorige eeuw volledig vernieuwd.

Sinds 1830 ligt op de hoek van de Brediusweg en de Amersfoortsestraatweg in Bussum de **Oude Begraafplaats van Naarden**. Een groene oase van rust en een van de oudste openbare begraafplaatsen van ons land. De begraafplaats als geheel en een aantal graven in het bijzonder hebben de status van Rijksmonument. In de noordwestelijke hoek ligt de Joodse begraafplaats, eveneens aangelegd in 1830.

Als we de **vesting Naarden** naderen, is het stervormige verdedigingsstelsel duidelijk te zien met dubbele stadswallen, een vestinggracht, bastions en de **Utrechtse Poort**.

Nast de Utrechtse Poort staat de net gerestaureerde **Gele Loods**, met het VVV Bezoekercentrum, en een informatiepunt over de Hollandse Waterlinie.

Bij de halte Ruijsdaelplein/hoek Marktstraat kun je uitstappen en te voet verder lopen om de Marktstraat als voetganger te bewonderen. Op nummer 22 staat het oude **Stadhuis** (1601) met indrukwekkende Schepenenkamer waar vroeger de rechtspraak plaatsvond.